

ΚΝΗΣΜΟΣ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΚΑΡΚΙΝΟ

Σκοπός του παρόντος φυλλαδίου

Αυτό το φυλλάδιο έχει ως στόχο να σας ενημερώσει σχετικά με τον **κνησμό** που μπορεί να εμφανίσετε κατά τη διάρκεια της θεραπείας του καρκίνου.

Μέσω αυτού, θα σας εξηγήσουμε τι είναι ο **κνησμός** (*φαγούρα*), γιατί και πώς εμφανίζεται, και ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισης και πρόληψής του.

Τι είναι ο κνησμός;

Ο κνησμός είναι μια δυσάρεστη αίσθηση που προκαλεί την επιθυμία να ξύνεστε για να ανακουφιστείτε. Η εκδήλωση κνησμού μπορεί να αποτελεί ένδειξη διαφόρων παθήσεων (*δερματικών και γενικών*) και μπορεί να συνδέεται με τη λήψη φαρμάκων.

Μπορεί να είναι συνεχής ή διαλείπων, να εντοπίζεται σε συγκεκριμένα σημεία του σώματος ή να είναι πιο διάχυτος. Σε περίπτωση χρόνιου κνησμού, το σύμπτωμα διαρκεί περισσότερο από 6 εβδομάδες. Τόσο ο οξύς όσο και ο χρόνιος κνησμός μπορούν να διαταράξουν σοβαρά τον ύπνο και την ποιότητα ζωής. Εάν ο κνησμός εμφανιστεί ή επιμένει, παρά τα εφαρμοζόμενα προληπτικά μέτρα (*βλ. παρακάτω*), είναι απαραίτητο να συμβουλευτείτε δερματολόγο.

● Ποιος προσβάλλεται από κνησμό;

Ποιος μπορεί να εμφανίσει κνησμό; Ο κνησμός μπορεί να εμφανισθεί σε άτομα κάθε ηλικίας, από παιδιά έως ηλικιωμένους. Μπορεί να αποτελεί ένδειξη διαφόρων παθήσεων:

αλλεργιών εξ επαφής, δυσανεξιών σε τρόφιμα, δερματίτιδας, νεφρικών και ηπατικών παθήσεων, ενδοκρινικών μεταβολών, καρκίνου, μολυσματικών ασθενειών, καθώς και νευρολογικών και ψυχιατρικών νοσημάτων.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο κνησμός μπορεί να σχετίζεται με φάρμακα.

Τα φάρμακα που χρησιμοποιούνται για τη θεραπεία του καρκίνου συχνά προκαλούν κνησμό.

● Γιατί οι ασθενείς που υποβάλλονται σε θεραπεία για καρκίνο έχουν κνησμό;

Οι ασθενείς με καρκίνο μπορεί να προσβάλλονται από κνησμό ως αποτέλεσμα του καρκίνου/νεοπλασματος, του σχετιζόμενου ξηρού δέρματος, ή λόγω της λήψης αντικαρκινικών φαρμάκων. Έως και το 50% των ατόμων που υποβάλλονται σε θεραπεία για καρκίνο μπορεί να εμφανίσουν κνησμό που σχετίζεται με την ογκολογική τους φαρμακευτική αγωγή. Στην περίπτωση κνησμού λόγω αντικαρκινικής θεραπείας, ο μηχανισμός εμφάνισης εξαρτάται από το φάρμακο (*χημειοθεραπεία, θεραπεία στόχου, ενδοκρινική θεραπεία ή ανοσοθεραπεία*).

Πώς εμφανίζεται ο κνησμός και ποια είναι τα κλινικά σημεία και συμπτώματα;

Όταν ο κνησμός αποδίδεται σε αντικαρκινικά φάρμακα, μπορεί να εμφανιστεί χωρίς άλλες αξιοσημείωτες αλλαγές στο δέρμα σας. Ωστόσο, ο επαναλαμβανόμενος ξεσμός (ξύσιμο) μπορεί να βλάψει το δέρμα σας και μπορεί να προκαλέσει:

- εξανθήματα και αιμορραγία
- υπερυψωμένες παχιές ερυθρές περιοχές (λειχνοποίηση)
- εφελκίδες (κρούστες)
- εξογκώματα
- λοιμώξεις

● Μπορεί να νιώθετε φαγούρα σε όλο το σώμα σας ή σε μια συγκεκριμένη περιοχή.

Ο κνησμός μπορεί να είναι από ήπιος έως έντονος, επηρεάζοντας τις καθημερινές δραστηριότητες και τον ύπνο σας. Μερικές φορές ο κνησμός μπορεί να σχετίζεται με άλλες δερματικές αντιδράσεις στα αντικαρκινικά φάρμακα, όπως έκζεμα, ψωρίαση, κνίδωση (*πομφοί*) ή ξηροδερμία (*ξηρό δέρμα*).

Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να παρατηρήσετε στο δέρμα σας περιοχές με μη φυσιολογική εμφάνιση, όπως *κηλίδες με λέπια, ερυθρότητα, φυσαλίδες ή πομφόλυγες (φούσκες)*.

● Πώς αντιμετωπίζεται ο κνησμός;

Η πρόληψη, η έγκαιρη αναγνώρισή του και η θεραπεία του κνησμού που προκαλείται από αντικαρκινικά φάρμακα είναι σημαντικές για να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη αντικαρκινική θεραπεία, αποφεύγοντας την τροποποίηση της δόσης ή τη διακοπή της. Δεδομένου ότι η υποκείμενη αιτία του κνησμού είναι το ογκολογικό φάρμακο, οι θεραπευτικές προσπάθειες δεν αποσκοπούν στην εξάλειψη της αιτίας αλλά στη συμπτωματική ανακούφισή σας. Είναι επίσης απαραίτητη η διόρθωση της ξηροδερμίας, εάν υπάρχει.

Ο γιατρός σας μπορεί να συνταγογραφήσει τοπικά φάρμακα για την αντιμετώπιση του κνησμού.

Τα τοπικά σκευάσματα είναι αυτά που εφαρμόζονται στο δέρμα σας και μπορεί να περιλαμβάνουν:

- *Ενυδατικές κρέμες*
- *Αναστολείς καλσινευρίνης*
- *Στεροειδή*
- *Αντιβιοτικά (φάρμακα που σκοτώνουν τα μικρόβια)*

● Εάν τα συμπτώματά σας δεν υποχωρήσουν με τοπική φαρμακευτική αγωγή,

ο γιατρός σας μπορεί να συνταγογραφήσει συστηματικά **per os φάρμακα** (φάρμακα που παίρνετε από το στόμα) ή **φωτοθεραπεία** (θεραπεία με υπεριώδη ακτινοβολία στενού φάσματος B).

Οι από του στόματος
θεραπείες του κνησμού
περιλαμβάνουν:

- Αντιισταμινικά
- Γκαμπαπεντινοειδή
- Ανταγωνιστές του υποδοχέα της νευροκινίνης-1
- Ανοσοτροποποιητικοί παράγοντες
- Στεροειδή
- Αντικαταθλιπτικά

● Ποιες είναι οι πρακτικές συμβουλές και τα προληπτικά μέτρα;

Η ξηροδερμία αποτελεί συχνή αιτία κνησμού στο πλαίσιο της αντικαρκινικής φαρμακευτικής αγωγής και μπορεί να αντιμετωπιστεί με ενυδατικές κρέμες και τοπικές θεραπείες.

Προληπτικά μέτρα για την αποφυγή της ξηρότητας του δέρματος:

- Αποφύγετε τα μεγάλης διάρκειας μπάνια - προτιμότερα είναι τα σύντομα ντους με χλιαρό νερό.
- Χρησιμοποιείτε ήπια καθαριστικά
- Εφαρμόστε μια ενυδατική κρέμα για το δέρμα χωρίς άρωμα μετά το ντους
- Προτιμήστε βαμβακερά, αντί για συνθετικά ή μάλλινα, ρούχα.
- Απευθυνθείτε στο γιατρό σας αμέσως μόλις εμφανιστεί κνησμός

Παρόλο που έχει καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για να διασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες που δίνονται στο παρόν φυλλάδιο είναι ακριβείς, δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί ότι κάθε θεραπεία είναι κατάλληλη ή αποτελεσματική για κάθε άτομο. Ο δικός σας κλινικός ιατρός θα είναι σε θέση να σας συμβουλευτεί λεπτομερέστερα.

Επιμέλεια φυλλαδίων

Ζωή Απάλλα, Αν. Καθηγήτρια Δερματολογίας ΑΠΘ
Βασιλική Νικολάου, Επ. Καθηγήτρια Δερματολογίας ΕΚΠΑ
Αικατερίνη Γραφανάκη, Μέλος ΕΔΙΠ Πανεπιστημίου Πατρών